נעקרו אין א] נפגמו (ונגממו) לא? בעינא מום רע וליכא, אי הכי מום עובר נמי, אלמה תנן ולא מן העור? מום עובר סברא הוא השתא מיפרקא לא פרקינן עלויה ב] משחט שחטינן עלויה? דתניא ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' בבעלי מומין (א) ג] הכתוב מדבר, אתה אומר בבעלי מומין שנפדו ד] (הכתוב מדבר) או אינו אלא בבהמה טמאה ממש? כשהוא אומר ואם בבהמה הטמאה הרי בהמה טמאה אמור, הא מה אני מקיים אשר לא יקריבו ממנה ה] הוי אומר זה בעלי מומין שנפדו, יכול יפדו על מום עובר? ת"ל אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' ו] (מי) שאינה קריבה כל עיקר יצתה זו שאינה קריבה היום אלא למחר. איבעית אימא א"כ פסח ועור ז] (למה לי): נסדקה אע"פ שלא חסרה: ת"ר הסדק כל שהוא, הפגימה בין בידי אדם בין בידי שמים. מכלל דסדק בידי שמים לא? אלא ח] סדק ופגימה בין בידי שמים בין בידי אדם. וכמה שיעור פגימה? כדי שתחגור בה ציפורן: נקבה מלא וכו': ת"ר כמה נקיבת האוזן מלא כרשינה ר' יוסי בר' יהודה אומר בכעדשה. ואיזו היא יבשה ט] שאם תינקב ואינה מוציאה טיפת דם ר' יוסי בן המשולם אומר יבשה י] כדי שתהא נפרכת. תנא קרובין דבריהן להיות שוין. דבריהן דמאן: אילימא דתנא קמא ור' יוסי בן המשולם, טובא איכא! אלא דתנא קמא ור' יוסי בר' יהודה, יא] כעדשה אין בציר מכעדשה לא ורמינהי מרצע אין לי אלא מרצע, מנין לרבות הסול והסיכה והמחט והמקדח והמכתב ת"ל ולקחת יב] כל דבר שנלקח ביד דברי ר' יוסי בר' יהודה, רבי אומר מרצע מה מרצע מיוחד של מתכת אף כל של מתכת וקתני סיפא א"ר יג] אלעזר יודן ברבי היה דורש כשהן רוצעין אין רוצעין אלא במילת וחכמים אומרים אין עבד עברי כהן נרצע מפני שנעשה בעל מום וא"ת במילת היו רוצעין היאך עבד יד] כהן נעשה בעל מום הא אין רוצעין אלא בגובה של אוזן אמר רב חנא בר קטינא לא קשיא כאן לשחוט כאן לפסול. מאי כרשינה? אמר רב שרביא הינדא בעא מיניה רב הושעיא מרב הונא רבה כרשינה טו] הנכנסת ויוצאה או כרשינה העומדת? אמר לו זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי דתנן השדרה והגולגולת שחסרו טז] וכמה חסרון בשדרה ולא יהא מטמא באהל בש"א שתי חוליות וב"ה אומרים חוליא אחת. ובגולגולת ב"ש אומרים כמלא מקדח וב"ה אומרים כדי שינטל מן החי וימות ויתיב רב חסדא וקמיבעיא ליה כדי שינטל מן החי יז] (ב) כמה? א"ל רב תחליפא בר אבודימי הכי אמר שמואל כסלע. איתמר רב ספרא אמר שמעתתא א"ל, ורב שמואל בר יהודה אמר מתניתא יח] א"ל וסימניך ג) תני רב שמואל בר יהודה וא"ל א"כ עשיתה דברי ב"ש ודברי ב"ה אחד דתנן ד) מאור שלא נעשה בידי אדם שיעורו יט] מלא אגרוף גדול וזהו אגרופו של בן כ] אבטיח א"ר יוסי וישנו כראש גדול של אדם, נעשה בידי אדם שיעורו כמלא מקדח גדול של לשכה שהוא כפונדיון של האיטלקי וכסלע נירונית וישנו כמלא

א) [קדושין כא: ע"ש] ב) חולין מב: עירובין ז: אהלות פ"ב מ"ג ג) [ע"ז כה:] ד) כלים פי"ז מי"ב

מום רע לא מיקרי · אלא בגלוי שמטולו : אי הכי · כא] דכל מום ריבויא הוא : השתא מיפרק לא פרקינן כב] עלייהו · פסולי המוקדשין : מישחט כג] שחיטתה עלייהו · בכור בחוץ : כשהוא אומר · כד] פסוק אחר ואם בבהמה הטמאה ופדה בערכך : אם כן · *הטעל מום עובר תורה אור נמי (נפדין) פסח ועור מאי אהני ליה דמשמע מומין קבועין ולא עוברין : בידי שמים · שנולד עמו : שתחגור · שתעכב בה צפורן אם בודקין כה] כבדיקת סכין : אלא דתנא קמא ור' יוסי · דכרשינה אינה גדולה מעדשה אלא מעט : הסול · קיסם שראשו חד שקורין ברוק"א : סיכה · קוץ : מקדח · טריבל"א : מכתב · עט ברזל: אף כל של מתכת · ובפ"ק דקדושין מפרש פלוגתייהו דרבי דריש כללי ופרטי ור' יוסי דריש ריבויי ומיעוטי : ברבי · אדם גדול : במילת · אליה כו] : היאך הוא עושה בעל מום · הא הדר בריא : הא אין רוצעין · בגיותא כז] הא ודאי אין רוצעין אלא בגובה של אוזן שהוא שמום ובכל מקום קשיא דקתני הכא דמן הרציעה נעשה בעל מום וקאמר רבי יוסי ברבי יהודה דרציעה ישנה במחט דלא הוי כעדשה כח] : כאן לשחוט כאן לפסול · יש מומין הרבה בבכור שפוסלים אותו ליקרב על גבי מזבח ואין מכשירין אותו לשחוט כדתנן* כט] אלו שאין שוחטין עליהן לא במקדש ולא במדינה כו' ל] : הינדא · בלשון זה היו מכירין ובלשון לע"ז וי"א : כרשינה · העומד בנקב בדוחק ואע"פ שאינה נכנסת לא] (עמו) ויוצאת בו הוי מום אי נמי דלמא לא הוי מום עד שיהא הנקב רחב שכרשינה תהא נכנסת ויוצאת בו : כיוצא בה שמעתי · מסיפא נפקא לן דקאמר מקדח ואיסומא שניא דהיינו נכנס ויוצא : השדרה והגולגולת · שלימין מטמאין באהל ואחר עצמות אין מטמאין באהל לב] וכמה יחסרו ולא יטמאו : ה"ג ויתיב רב חסדא וקמיבעיא (ג) ליה ואיתמר רב ספרא אמר שמעתא א"ל רב תחליפא לרב חסדא דהכי אתנייה שמואל : וסימניך · שלא תטעה מי אמר שמעתא, ומי לג] מתניתא, תני רב יהודה בר שמואל דאשכחן מקומות הרבה בש"ס דאיירי רב שמואל בר יהודה בל' מתניתא תני רב שמואל בר יהודה במסכת ע"ז לד] רפואות דאין מעמידין (דף כח:) : וא"ל רב חסדא לרב תחליפא : אם כן · דבית הלל כסלע אמר עבית ב"ש וב"ה אחד : מאור · חלון שלא נעשה בידי אדם שנפל הכותל מאליו מעט בין בית לבית : שיעורו · להביא טומאה מבית זה לבית זה : כמלא אגרוף גדול · דכיון דלא נעשה בידי אדם בציר מהכי לא חשיב : בן לה] אבטיח · שם האיש בעל בשר : וישנו · לאותו אגרוף : של לשכה · שמונח בלשכה לקדוש לו] את הצריך לבדק הבית : כפונדיון האיטלקי וכסלע נירונית · כלומר לזה ולזה דומה : וישנו · לאותו סלע ולאותו פונדיון :

כמלא

נעקרו אין נפגמו ונגממו לא · הוי מצי לאתויי מההיא דלקמן דקא חשיב בהדיא גבי ואלו שאין שוחטין עליהן לא במקדש ולא במדינה חוטין הפנימיות שנפגמו ונגממו אלא ניחא לאתויי מדיוקא דרישא דמוכח דלע"ג דבחיצוניות הוי מום שבגלוי בפנימיות לא הוי מום :

השתא מיפרק לא פרקינן עילוי' כו' · וא"ת לההי שנוייה קמא דנפיק מום עובר מק"ו פסח ועור מאי אהני ליה וי"ל דקסבר השתא דאי לא כתיב פסח ועור לז] *קמרבינן מכל מום רע מום עובר והוה אמינא דאתא לאפוקי מק"ו ולא לח] ממעטינן נמי ממום רע מומין שבסתר: **לרבות** כל דבר שנלקח ביד · בפרק קמא דקדושין (דף כא:) מפרש משום דדריש ריבויי ומיעוטי ולקחת ריבה מרצע מיעט ונתת באזנו חזר וריבה מאי רבי רבי כל מילי מאי מיעט סם ותימה דנולקחת מרבינן כל דבר הנלקח ביד ואם סם לא מקרי נלקח ביד למה לי ריבה ומיעט וריבה מלשון ולקחת לחוד לא מתרבי אלא דבר הנלקח ביד וי"ל דמלשון ולקחת לא דריש אלא הכי קאמר לרבות כל דבר הנלקח ביד משום דדרשינן ריבויי ומיעוטי : **כאן** לשחוט כהן לפסול · *מדפסיל כהן משמע דהוי מום דאורייתא ושמא האי דאין שוחטין משום דאין ניכר יפה וגזרינן אטו מומין שבסתר אי נמי האי דמפסיל כהן משום דאינו שוה בזרעו של אהרן א"נ מום עובר הוא ובעינן שלא יפסל אפילו לפי שעה משום דכתיב [ושב] אל משפחתו דדרשי' בקדושין (שם) א) למותר שבמשפחתו : **כדי** שיטול מן החי וימות · ובכמלא מקדח ב) וימות לב"ש לט] כדקאמר בפ"ק דעירובין (דף ז·) וכן לטרפה ומשמע דאתרוייהו קאי אשדרה ואגולגולת מ] אלא ב"ה אתו למימר דשיעורו מא] כמלא מקדח הוי טפי מכדי שיטול מן החי וימות לדידהו ורבינו תם נמי למפרש דלא קאי וכן לטרפה אגולגולת מדלא פריך בריש אלו טריפות (חולין דף מב:) והאיכא (ד) ג) כמה חסרון בגולגולת כדפריך מחסרון בשדרה משום דבנקיבת הקרום הוי טריפה בלא חסרון והא דקרי בעירובין (דף ז·) שדרה וגולגולת תרי חומרי דסתרי אהדדי משום דהוו פליגי גבי טריפות דאדם, דאית ליה מולא ואית ליה טפי חיות ולא מיטרף בנקיבת קרום בלא חסרון עמו מ"מ לפירושו נמי צ"ל כן כמו שפירשנו דבשיעורא דב"ש מב] ימות (לב"ש) כמו לב"ה בשיעורא דידהו ומיהו מה שמדקדק ר"ת מדלא פריך בריש אלו טריפות (חולין דף מב:) מחסרון דגולגולת לאו פירכא הוא דמצינן למימר דטריפות של חסרון לא הוי אלא משום דסופו של קרום לינקב כמו ריאה דדמיא לדיותא ולכוחלא (שם מז:) ועוד קשה ד) לפי שמחלק בין (ה) דאדם לטרפות דבהמות דבריש אלו טריפות (שם מג·) מדמי להו דפריך להו מאיוב מג] ישפוך לארץ מרירתי ועדיין איוב קיים ומיהו הוה יכול ר"ת לפרש דלא מטעם מולא חשיב טריפה בבהמה טפי מאדם אלא כגון דניקב קרום של מוח העליון ולא התחתון ובבהמה קרום התחתון רך ואין מגין על המוח אבל באדם מד] התחתון קשה ומגין משום הכי בעי חסרון עם נקיבת העליון אבל בדבר מה] ששוין בזה ובזה אין לחלק ביניהם כלל ה) :

א) נ"א למוחק נ"ק ב) צ"ל נמי מיית לב"ש נ"ק ג) נ"א נמי נ"ק ד) נ"א לפירושו שמחלק נ"ק ה) [ועי' תוס' זבחים קטו: ד"ה ודילמא וכו' ומה שציינתי שם]

ב א מיי' פ"א מהלכות איסורי מזבח הלכה י ופ"ה מה' ערכין הלכה יא :

ג ב מיי' פ"ז מהלכות ביאת מקדש הלכה ב טור י"ד סימן שם :

ד ג ד מיי' שם הלכה ג טור שם :

עיין רש"א וצ"ק

ה ה מיי' פ"ג מהלכות עבדים הלכה ט :

ו ו מיי' שם הלכה ח :

ז ז מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הלכה ג :

ח ח ט מיי' שם פי"ד הלכה ב :

ט י מיי' שם הלכה א:

נ"א ולא מדפסיל כו' נ"ק

נ"א דכל מום עובר נשחט פסח כו' נ"ק

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא יקריבו ממנה קרבן לה' בבעלי מומין שנפדו הכתוב מדבר: (ב) שם וקמיבעיא ליה כדי שינטל מן החי וימות בכמה וא"ל רב תחליפא: (ג) רש"י ד"ה ה"ג וכו' וקמיבעיא ליה הס"ד ואח"כ מ"ה וא"ל רב תחליפא וכו' שמואל הס"ד ואח"כ מ"ה ואיתמר רב ספרא אמר שמעתא הס"ד ואח"כ מ"ה וסימניך וכו' במסכת ע"ז גבי רפואות: (ד) תוס' ד"ה כדי שינטל וכו' והאיכא חסרון כצ"ל ותיבת כמה נמחק : (ה) בא"ד שמחלק בין טריפות לאדם :

[חולין יח·]
[לקמן מא·]

חולין מב·

רבינו גרשום

בעינא · דמיתחזי מום רע וליכא כלומר היינו מיבעואי אי לא נעקר ממש לא הוי מום רע דלא מיתחזי : אי הכ מום עובר · דמיתחזי ליהוי מום רע ולשחוט עליה אלמה תנן ולא מן העור כו' : מום עובר סברא הוא· דלא לשחוט עליה דהשתא מיפרק לא פרקינן על מום עובר מישחט כו' · ואי בעית אימא א"כ הוא דנשחט על מום עובר פסח ועור מה אהני למכתב אלא ש"מ דאינו נשחט אלא על מום קבוע דומיא דפסח ועור : אלא דת"ק ורבי יוסי בן (המשולם) [יהודה] בין כרשינה ועדשה איכא פורתא : הסול · בלע"ז ברוקא : אלא במילת · בבשר שתחת האוזן הא איכא רציעה אלא בגובה של האוזן בההוא ושם נעשה בעל מום הכהן וקא מרבי ר' יוסי אפי' מחט לרציעה ובהכי הוי בעל מום עבר עבדי כהן אלמא דבנקב בציר מכעדשה הוי מומא: לא קשיא כאן לשחוט עליו הבכור אינו נשחט אלא על נקב כעדשה : כאן לפסול להקרבה אפי' בנקב במחט הוי פסול : הינדא · במקומו קורין לכרשינה הינדא : כרשינה העומדת בדוחק בנקב או נכנסת ויוצאה בריוח : כמה חסרון בשדרה שלא תטמא באהל : וכן בגלגלת · שמעתא כלומר מימרא הא דשמואל : וסימניך לנירבא דרב יהודה אמר מתניתא דמשכחת טובא דתני רב שמואל בר יהודה ומתניתא הוי עיקר : א"ל· רב חסדא א"כ כדקאמרת בסלע עשית דברי ב"ש וב"ה אחד כדתנן מאור שלא נעשה בידי אדם כגון כותל שבין ב' בתים ובבית אחד טומאה ובאותו כותל יש נקב כמין חלון שנעשה מאליו כגון אבן שנקיבה מאליה שיעורו של אותו נקב אם הוא כמו אגרוף גדול מביא את הטומאה מבית לבית אדם וכלים שבבית אחר · ואם המאור הוא פחות מיכן חוצץ בפני הטומאה: אגרופו של בן בטיח של רבן יוחנן בן זכאי שהיה איש גדול ביותר : וישנו· שיעור של אותו אגרוף כראש גדול : ומה שנעשה בידי אדם שנקב שיעורו אם הוא כמלא מקדח גדול של לשכה כמקדח גדול שבלשכה מביא את הטומאה [illegible]

שיטה מקובצת

א] אין אבל נפגמו או נגממו לא בעינן מום : ב] ו-לויה משחט שחטינא : ג] מומין שנפדו הכתוב : ד] תי' הכתוב מדבר נמחק : ה] ממנה קרבן לה' הוי: ו] תי' מי נמחק : ז] ועור מאי אהני תי' למה לי נמחק : ח] אלא הכי קתני הסדק כל שהוא והסדק והפגימה בין : ט] יבישה כשתנקב ואינה : י] יבישה עד שתהא נפרכת תנא וקרובין דבריהן : יא] יהודה וסבר רבי יוסי בר יהודה : יב] ולקחת לרבות כל : יג] אמר רבי אלעזר יודן : יד] עבד עברי כהן : טו] כרשינה העומדת או כרשינה הנכנסת ויוצאה אמר לו: טז] שחסרו וכמה תהא חסרון בשדרה בש"א ותי' ולא יהא מטמא באהל נמחק : יז] החי וימות כמה א"ל כו' בר אבימי הכי: יח] מתניתא גליון פי' הכי תנא שמואל כסלע כן מצאתי בס' ישן : יט] שיעורו כמלא אגרוף : כ] בן בטיח אמר ר"י כו' אדם ושנעשה בידי אדם שיעורו : כא] הכי ס"א דמום רע דיבורי הוא : כב] פרקינן עליה : כג] שחטינן עליה : כד] אומר בפסוק אחר : כה] בודקין אותו בבדיקת : כו] אליה : הס"ד ומה"ד שנעשה בעל בדכתיב ושב אל משפחתו כמו שנכנס שלם יצא שלם וזה בעל מום הוא ופסול לעבודה כדאמרי' בפ"ק דקדושין הס"ד ומה"ד היאך הוא נעשה בעל : כז] בגיותא כלומר : כח] בעדשה:לשחוט את הבכור בחוץ עד דאיכא בעדשה שיש מומין תי' כאן כאן נמחק : כט] כדתנן ואלו : ל] כו' לפסלו מעל המזבח בכל שהוא נפסל ומסתין מלשחטו עד שירחיב הנקב בכעדשה : לא] תיבת עמו נמחק : לב] באהל עד שהוא בהן רוב בנין או רוב מנין או רובע הקב ואם חסרו שדרה וגלגולת אין מטמאין : לג] ומי אמר מתני' תני רבי שמואל בר יהודה : לד] עבודה זרה גבי רפואות בפ' אין מעמידין ובפ"ק דיומא תנא רב שמואל בר יהודה קמיה דרבא ששה פתחין פטורין מן המזוזה : לה] בן במיה שם : לז] ועור הוה קמרבינן : לח] ולא הוה ממעטינן ממום : לט] מדקאמר בפ"ק : מ] ואגלגולת חומרא דסתרי אהדדי כגון שדרה ותלגולת : מא] דשיעורו דמלא מקדח: מב] דב"ש מיית לב"ש : מג] מאיוב דישפוך : מד] דאדם קרום התחתון : מה] בדבר ששוה בזה :

נושא

נושא